

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 9.

A szerkesztőség kóriratok visszafizetését
 vagy megőrséere nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ár 3 fillér.

A kultusztárcsa.

(—a.) Megszoktuk már, hogy a költségvetés tárgyalásánál a legszenvedélyesebb szokott lenni a kultusztárca költségvetésének a tárgyalása. Mig a többi tárcák költségvetésének tárgyalásánál alig van felszólaló, a kormánypart részéről éppen csak az előadó beszél az ellenzéknek és csak egy-egy parádés szónok vágja ki a rezet, — a közös költségvetésén meg a hadügyi tárcán, ahol laikusnak úgy szólván megszámlálhatatlan milliókról van szó, könnyedén, egy-két óra alatt átsiklanak a honatyák — addig a szerény kultuszbüdzsénél alig fér a táblára a tárgyaláshoz feliratkozó szónokok neve, órák helyett napokat, heteket töltenek mellette s a szenvedélyek lángja oly magasra csapkod, hogy már-már felfordulástól kell féltetni parlamentünk békéjét.

Ennek a különösen feltűnő, vagy legalább a laikusok előtt annak látszó jelenségnek pedig nem az az oka, mintha a vallás- és közoktatásügyi tárca ügyeihez mindenki értene, vagy komolyan érdeklődne irántuk. Ámbár minálunk tényleg mindenki azt gondolja, hogy a vallási kérdésekhez legalább is annyira ért, mint a római pápa, a nevelés és tudomány magas témáihoz pedig legalább is annyira, mint a tudományos akadémiának elnöke, vagy az egyetemnek rector magnificusa.

Persze a felszólalások tökéletesen és homlokegyenest mást bizonyítanak. A legtöbb esetben igazi szegénységi bizonyítványt állítanak ki magukról a felszólalók.

De azért felszólalnak mégis. Mert enél a tárcánál ütközik össze a két világnézet: a pozitív hit és a páholyok sötét oduiból előtörő istentagadás.

Az iskola, melyben a jövő generációja nevelődik, ez a fő ütközőpont a két világnézet között. A tudomány és nevelés magas kérdéseire, az oktatás rendszeréhez, a tudomány népszerűsítéséhez, a kultúra terjesztésének korunkban célra vezető eszközeihez — kevés kivétellel — alig értenek ezek a felszólalók, — bölcs eszméket és terveket a tudomány és műveltség terjesztéséhez nem tudnak produkálni, de ádáz dühbel törnek a hitvallásos iskola ellen. Ostoba elfogultságukban nem látják, hogy ami kultúra van

Magyarországon, az csaknem kizárólag a a hitvallásos iskoláknak köszönhető. Hisz népnevelésünknek és középiskolai oktatásunknak csaknem nyolcvan százalékát hitvallásos iskolák képezik. De mert ezekben az iskolákban és tanintézetekben istenfélelemre és jó erkölcsökre is nevelik az ifjúságot, azért le velük, el kell törülni szokot a föld színéről.

Annál inkább el kell mozdítani — már t. i. szerintük — a miniszter oldala mellől azon tanácsosokat, akik a hitvallásos iskolák megerősítésén fáradoznak, — első sorban pedig és legsürgősebben el kell onnét mozdítani — könnyű kitalálni — Barkóczy bárót.

Már a munkapárt legutóbbi értekezletén is megindult ismét a radikálisoknak az a régi törekvése, melyhez ugylátszik már Tisza István grófot is megnyerték. Ő ugyan ottani felszólalásában nem nevezte meg a nemes bárót, de beszélt a rossz tanácsadókról s nem nehéz kitalálni, kiket értett alatta. Csodálkozunk rajta. Mert a volt miniszterelnök bizonyára tudja, hogy a parlament előtt nincs sem rossz, sem jó tanácsadó, hanem ott a miniszter felelős minisztériumának minden intézkedéséről és tárcája költségvetésének minden tételéről.

Barkóczy bárót az elfogult gyűlölet meggyanusítja, megrágalmazza sok mindenfélével, de semmiféle szabálytalanságot és törvényteleniséget ellene felhozni és bizonyítani nem tudnak. Addig pedig semmiféle miniszter el nem ejtheti őt.

Különös az is, hogy annak idején Gönczy tanácsos meg Tóth János államtitkár milyen feltűnő módon támogatták az állampénztárból a protestáns intézeteket. Soha sem szólt ellene senki. Zichy Jánosnak sem róvják fel bűnül, hogy a debreceni protestáns jellegű egyetemet létesíti, — de szemet szur nekik, hogy Barkóczy támogatja a kath. tanintézeteket és 93 tanár közül 5 — ird és mond őt — kongreganistát, buzgó katolikust is mer kineveztetni.

Ide a váradi állami főreáliskolához csak most három hónap alatt kineveztetett Barkóczy két zsidó tanárt, (most már a reáliskolánál 7 van) meg egy hitehagyott papot, ellenben elhelyezett ismét két katolikust (egyik kongreganista) meg egy lutheránust. Az ilyeneket nem veszik tudomásul a páholylovagok.

Azt sem veszik észre, hogy milyen óriási fejlődött Apponyi és Zichy minisztersége alatt a kultuszbutget, mely ma már 116 millióra rug. A mostani költségvetésben ismét félezer új iskola felállítását jelenti be a miniszter, két új egyetemet állít, egyszóval a kulturális haladásnak gyönyörű prespectíváját tárja a nemzet elé, . . . de ez mind kevés a hitvallásos iskolák eltörlése, meg Barkóczy feje nélkül.

Szerencsére az ország népének legnagyobb része nem igazodik a páholyok jelszava után s más mérték szerint ítéli meg a nemzet kulturális haladását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 15.

Elnök: Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztések után rátért a Ház a kultusz tárcsa

általános tárgyalására.

Kammerer Ernő a kultusz-tárca előadója ismerteti a javaslatot s statisztikai adatokat olvas fel és megállapítja, hogy míg 1867-ben a kultusz tárca 2.000.000 koronát igényelt ma éppen hatszorosára emelkedett. Kétségtelenül nagy haladást mutat már ez a tény is. Nagy mértékben emeli a jövő évi kultusz tárca kiadásait az új egyetemek felállítására. (Helyeslés) továbbá az ogyallai csillagvizsgáló is, amely teljesen új felszerelést kap. A jövő évben a Nemzeti színház is épülni kezd már, ez is hozzájárul a kultusz tárca költségének emeléséhez. Az a meggyőződése, hogy az oktatás és szellemi nevelésünk fontos kérdését csak úgy vihetjük előbbre, ha kellő anyagi támogatást biztosítunk a kultusz tárcának és annak illusztris képviselőjének Zichy János gróf kultusz miniszternek. A javaslatot elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Sághy Gyula hangsúlyozza, hogy a kultusz tárca igen sok szép eszmét valósít meg, azonban hibái is vannak a javaslatnak. Kitérőleg, hogy a kormányok nem foglalkoznak eléggé a tanárok és tanítók, tehát a szellemi oktatást adók vigasztalan helyzetével. Más államban, a hol a kultúra is fejlettebb, első sorban a tanárok és tanítók anyagi helyzetét igyekeznek javítani. Megemlíti ezután az egyetem közjogi tanszékének betöltését és kijelenti, hogy nálunk még a megüresedett egyetemi tanszék betöltését is politikai szempontból bírálják és nem nézik azt, hogy az az illető vajjon megfelel-e egy ilyen nemzeti szempontból is fontos, közjogi méltóság betöltésére. A leghatározottabban eíteli az ilyen eljárást és elvárja a miniszter től, hogy a jövő-

Itt a vadászat!

fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint;

továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak

Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. löpor-aruda.

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakember-nél, mert nem mindegy az hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren ké-ön bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk **Sauer-féle**

LA DÁNYI JÓZSEF puskaművesnél

Telefonszám 269.

ben az egyetemi tanszékek betöltésénél nem politikai szempontok fogják vezérelni, hanem kizárólag az a körülmény, hogy arra érdemes egyénekkel töltsék be. Szeretné, ha a kulturát oly magas nivóra tudnánk fejleszteni, hogy az a nyugati államok kulturájával a versenyt mindekor felvegye. Az elnök 5 perc szünetet rendel el. Szünet után.

Sághy Gyula fejtegette a javaslat többi hibáit is és kijelenti, hogy fontosnak tartja a harmadik egyházi jogi tanszék felállítását. A javaslatot a kormány iránti bizalmatlanságánál fogva nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Dahinten Ernő a testnevelés fejlesztéséről beszél és kéri a kultuszminisztert, hogy különösen az iskolákban fejlesszék ezt nagyobb mérvben, mert egészségügyi szempontból is szükséges, hogy a gyermekek mentől többet tornásszanak. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hock János az autonomia mellett beszél. Kifejti annak előnyét és sürgeti az autonómiának menüel előbb való megvalósítását.

Az **elnök** ezután bejelenti, hogy a pártok közti megállapodás értelmében holnap a véderőreform kerülne tárgyalás alá. Tekintettel a költségvetés sürgősségére, javasolja, hogy holnap is a költségvetést tárgyalják.

A javaslatot elfogadják.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

A közgyűlés második napja csendesen, minden különösebb incidens nélkül folyt le s 5 órakor már véget is ért.

Az előző napi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésénél, mikor a műegyetemre vonatkozó határozatról volt szó, dr. **Hoványi Gyula** kifogásolta a határozat szövegezését, azt állítván, hogy a tegnapi közgyűlés az ő indítványát fogadta el.

A jelen voltak azonban változtatás nélkül hitelesítették a jegyzőkönyvet.

A közgyűlésen **Hlatky Endre** főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai alig voltak 15—20-an.

Első sorban az előző napi jegyzőkönyvet hitelesítették.

A műegyetem dolgában felolvasták a határozatot, amely szerint elfogadták azon indítványt, hogy a város tegye meg a lépéseket a kormánynál egy műegyetemnek Nagyváradon leendő felállítására, továbbá bizza meg az egyetem dolgában az 1907-ben kiküldött bizottságot, hogy a nagyvárad-i jogakadémiának fejlesztése, valamint több tanszék felállítására indítsa meg az akciót.

Dr. **Hoványi Gyula** úgy látja, hogy a felolvasott határozat nem fedi a közgyűlés határozatát, mert a közgyűlés az ő indítványát fogadta el; ő pedig többet akart, mint dr. **Adorján Emil** indítványa. Az ő indítványa szerint mindent kövessen el a város, hogy műegyetemet kapjon, de ha erre nem lenne kilátása, tartsa fenn az 1907-iki határozatát, hogy a nagyvárad-i jogakadémia egyetemmé fejlesszessék.

Dr. **Adorján Emil**, valamint **Hlatky Endre** főispán a jegyzőkönyv helyességét hangsúlyozták.

A közgyűlés a felolvasott határozatot hitelesítette.

A piaci árusok helypénzfizetésének eltör-

lésére vonatkozó jegyzőkönyv hitelesítésénél **Rimler Károly** polgármester felemlítette, hogy valamely intézkedést kell tenni, mert most már a piaci kiskereskedők ingyen az egész piacot elfoglalhatják. Szerinte arról a tanácskozás alatt is volt szó, hogy megszabják, ki mily nagy területet foglalhat el.

Dr. **Hoványi Géza** szerint a tanács hatáskörébe tartozik, hogy a helyek elfoglalására nézve intézkedjék. Addig, míg a kimondott módosítás jóváhagyást nyer, az eddigi állapot tartandó fenn.

A jegyzőkönyvet hitelesítették s áttértek a még hátralevő ügyekre.

Első sorban a községi iskolák jövő évi költségvetését terjesztették elő, amelyet vita nélkül elfogadtak.

A közüti alap 1909. és 1910. évi zárszámadását szintén elfogadták.

Választás, vagy kinevezés.

A városi számvevőséghez szervezett új állásokra pályázat kiírását javasolja a tanács, azzal, hogy a főispán a kinevezésekre felkéressék.

Dr. **Olasz Béla** a tanács javaslatával szemben azt indítványozza, hogy az új állásokat a törvényhatóság választás útján töltsék be.

Lukács Odön a törvény szelleméből magyarázza, hogy a tanács javaslata teljesen helyes, mert a számvevőség tagjai ellenőrei a város gazdasági vezetésének.

Dr. **Adorján Emil** azt látja, hogy a város autonóm jogainak csorbitása lenne a tanács javaslata. A törvény nem vonatkozik ezekre az állásokra, mikor kinevezésről szól. Tartsuk meg szorosan a törvényt.

Dr. **Hoványi Géza** szintén hiva az autonómiának, de éppen ezért az ellenőrző közegek kinevezés útján való alkalmazását kívánja. Így azután nem mondhatják, hogy ha baj van, hogy a törvényhatóság választotta az illetőt.

Lukács Odön teljesen függetlennek kívánja az ellenőrző közegeket, éppen az autonomia érdekében és a törvény rendelkezése alapján.

Dr. **Adorján Emil** újból az autonomia érdekében szól. Hogy a dolog felebbezéssel ne támadassék meg, a számvevő állást töltsék be a főispán, a többire nézve szerezzen információt a tanács.

Dr. **Friedländer Samu** nem látja az autonomia csorbitását. Mikor számviteli közegről van szó, keresni kell, hogy minél kevesebb egyén legyen felelős. Elfogadja a tanács javaslatát.

Rimler Károly a belügyminisztertől már felhatalmazást is nyert, hogy a közegek kinevezetessenek. Ha meg is felebbezik, a belügyminiszter jóváhagyja a kinevezésre vonatkozó közgyűlési határozatot.

Hlatky Endre az autonómiáról nem szól, de rámutat, hogy a törvény a kinevezéseknél csak a számvevőket említi. A mi szabályrendeletünkben is a kinevezésnél szintén számvevők vannak említve. Kérdés, hogy a mostani új állások ez alá tartoznak-e. Külömben akárhogy határoznak, ő a miniszterhez előterjesztéssel él, hogy a felsőbb forum döntse el a kérdést. Ezt teszi a jövőre való nézve, nehogy kifogások legyenek.

Dr. **Adorján Emil**: Ez becsületes fel-fogás.

Hlatky Endre arra nézve, hogy attól függ mindig, ki nevezte ki az illetőt, kijelenti, hogy ezért a kinevező felelős nem lehet, mert információ alapján jár el. Lehet, hogy félre lett vezetve vagy a kinevezéskor méltó is lehetett a bizalomra.

Dr. **Hoványi Gyula** rámutat, hogy a törvény szerint csak az egy alszámvevői állásra

van biztos rendelkezés. A többi állásra nézve rendkívüli közgyűlésen határozzanak, mikorra a főispán úgy is tisztázza a kérdést. Indítványozza, hogy az ügyet most vegyék le a napi-rendről.

Dr. **Hoványi Géza** szerint mindenesetre be kell várni a határozat jogerőssé válását. Ezért ne halasszuk el a határozathozatalt most.

A tanács javaslatát változatlanul elfogadták, amely szerint az összes állásokat a főispán tölti be kinevezés útján.

A többi ügyeket gyorsan intézték el.

Elfogadták a tanács előterjesztését, hogy a polgármester az adóbehajtási munkálatokhoz négy napidíjas végrehajtót ideiglenesen alkalmazzon.

A villamostelepen szükséges áramátalkító gép beszerzését, 19,000 korona költséggel, elhatározták.

A rendőrök és tűzoltók részére megállapított felügyelői díjak kiutalását engedélyezték, valamint engedélyezték, hogy a tűzoltóság részére 1500 méter tömlő beszereztesse.

Az előterjesztett köztérvelési ügyekre nézve elfogadták a tanács előterjesztését.

Az Erzsébet-liget megvételeit a gazdasági egylettől, megszavazta a közgyűlés.

Jó-e a mézshomoktégla?

Hann Lajos bizottsági tag a múlt havi közgyűlésen interpellált, hogy a tűzrakantanya kibővítéséhez a mézshomoktégla alkalmazása megengedhető-e s megfelelő-e ezen tégla minősége a kívánalmaknak. A közgyűlés az ügyet a mostani gyűlésre tűzte ki.

A tanács azon előterjesztést tette, hogy amint az építkezés jóváhagyása a minisztertől leérkezik, a mézshomoktégla minőségét és használhatóságát szakértőileg megvizsgálják.

Fried Ferenc helyesli a tanács javaslatát; kéri, hogy a megvizsgálás iránt sürgősen intézkedjenek, nehogy kárt okozzon a város a huza-vonával a gyárnak.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a vizsgálat megtartása iránt már intézkedett.

Rosinger Artur vegyész ideiglenesen kineveztetett a vegyvizsgáló állomáshoz, de a miniszter nem hagyta jóvá kinevezését, mert nincs meg az egy évi gyakorlata. Hogy ezt megszerzhesse, a miniszter egy évi gyakorlatra bocsátotta az országos vegyikísérleti állomáshoz, addig pedig leküldte egy szakközegét Nagyváradra. Most **Rosinger Arthur** fizetésének kiutalását kérte a várostól.

A tanács a kérelem elutasítását javasolta, mert már méltányosan járt el vele szemben akkor a város, mikor részére egy évig nyitva hagyta az állást.

Schwartz Izidor a kérelem teljesítése mellett szólalt fel.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A többi apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

A közös miniszteri tanácskozás.

Bécsből táviratozzák: A mai közös miniszteri értekezleten jelen volt a két miniszterelnök, a két honvédelmi miniszter. Az értekezleten a véderőjavaslat kérdésének vitájáról volt szó.

A mai minisztertanácson a felett vitakoztak, hogy a véderőreformot hogyan lehetne mielőbb letárgyalni. Az uralkodó ragaszkodik a javaslatnak mai alakjában való keresztülviteléhez, ami nagy nehézségekbe ütköznék. Az ér-

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tiszteléssel **Veiszlovits Lajos**.

tekezleten megállapodtak abban, hogy az ujonc-létszám felemelését a tervek parlamenti elintézéséig elejtik.

Teherpályaudvar a Nagypiacon.

A kamara előterjesztése.

Amióta kiépült és forgalomba helyezett a nagyvárad-ösi helyiérdekű vasut, azóta a városi vasutnak a város belterületén, utcákon keresztülfutó vonalain hosszú tehervonatok járnak.

Hogy ez éppen nem kívánatos s hogy a város érdekeit nem szolgálja és a közönségre csak kárral van, ezt legjobban tudja és sok ízben ki is jelentette Nagyvárad város polgármestere, aki a saját házában tapasztalhatja a tehervonatok által okozott kellemetlenségeket. Sőt már arról is volt szó, hogy ezen vasutvonalat kitelepítsék a városon kívül, az árapasztó partjára.

Ugy látszik azonban, hogy a városi vasut nem is gondol erre, hanem még olyan tervvel lépett fel, amely a kereskedelem érdekeit, de főként a városi vasut érdekeit szolgálhatja, de a város és a közönségre nem kívánatos.

A városi vasut nem kevesebbet kíván, minthogy az összes Nagyváradra érkező darabárúkat ezután mind a Nagypiac-téren létesítendő városi vasut állomásra irányítsák. Ez pedig nem jelentene egyebet, minthogy naponta állandóan tehervonatok járnak az utcákon, ahol még a villamos vasut is oly sok és állandó forgalmi akadályt képez.

Ilyet pedig Nagyvárad városa nem engedhet, mert ez nem lenne más, mint a nagy teherforgalom becsempészése a város közepére.

Egy módja talán még volna a dolognak, ha az ősi összekötő vasut tényleg a Kommandáns-rétre vitelnék át s onnét futna be egy vonal a Nagypiac-térre. Így a városi vasut óhaja is teljesülne, a város közönsége is meg lenna óva az állandó bajok és kellemetlenségektől.

Az a másik terv, hogy az összes helyi fogyasztásra és szükségletre szállított állatok ne hajtassanak át a városon, hanem a városi vasut által egyenesen a vágóhidra, vagy állatvásárra szállítsanak, keresztülvihető és a város érdekét nem sérti, sőt azt szolgálja.

A nagyvárad kereskedelmi kamara előterjesztést tett a máv. igazgatóságához a fentebb említett ügyben s Nagyvárad városát is megkereste, hogy előterjesztését támogassa.

Az előterjesztés szerint a nagyvárad vasut-állomás, a raktárak szűk volta miatt a darabárúkat gyors és akadálytalan kiszolgáltatásához fűződő igényeket kielégíteni nem tudja. Ez az állapot még rosszabbodik, ha az új raktárakat az állomás tulsó oldalára építik. Ez irányban a kereskedelem igényeit jobban kielégítené az az állomás, melyet a Nagyvárad városi vasut a város közepén, a Nagyvásártéren felépíteni tervez.

Megkeresi a kamara a máv. igazgatóságát, hogy a nagyvárad vasut részvénytársaságot ezen állomás felépítését célzó törekvésében a helyi rendeltetésű darabárúkat átengedésével támogassa, annál inkább, mert ezáltal a máv. az új raktárak felépítésével és az állomás kibővítésével járó tetemes költségtől megszabadítja s a kereskedők azon óhaja, hogy a város közepén egy, az összes forgalomra berendezett állomás létesítsék, teljesedésbe menne.

Tekintettel továbbá arra, hogy a vasuton a helyi rendeltetésű állatküldemények Nagyvárad állomáson való kirakás után ezidő-

szert a város közforgalmi útjain át hajtának a vágóhidra, ami az állategészségügyi, a közegészségi és közrendészeti szabályokba ütközik, megkeresi a kamara a máv. igazgatóságát, hogy ezen élőállatszállítványoknak a nagyvárad városi vasut vonalára való áttételét elősegíteni sziveskedjék, miután az élőállat szállítványok ezáltal a közutak érintése nélkül, vasuti kocsikban a vágóhidraig, illetve a marhavásártérig volnának szállíthatók.

FLEGMAN

új áruházat
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítésű

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

ezégnél.

13 K 50

13 K 50

UJDONSÁGOK.

* **Az élelmezési bizottság megalakítása.** Nagyvárad város élelmezési és lakásügyi bizottságának tagjait a város törvényhatósága 3 évről 3 évre választja. A jelenlegi tagok megbízatása ez év végén lejár, miért is *Gerő Armin* főkapitány, mint a bizottság elnöke előterjesztést tesz a bizottság tagjainak újra választására nézve s a bizottság tagjaiul a következő 3 évre a következőket ajánlja: *Sas Edét*, *Balog Dömét*, *Weisz Lajost*, *dr. Agoston Pétert*, *Fried Ferencet*, *Löwenstein Zsigmondot*, *dr. Moskovits Józsefet*, *dr. Várady Ödönt*, *Halász Gyulát*, *dr. Molnár Imrét*, *Székely Sándort*, *dr. Rácz Sándort*, *Kriszta Sándort*, *Sulyok Istvánt*, *Czeglédy Jeremiást*, továbbá: *ifj. Popper Józsefet*, *Plander Sámuel*, *dr. Mártonffy Marczelt*, *Weingärtner Andort*, *dr. Edelmann Menyhértet*, *Réz Mihályt*, *Schenker Mihályt*, *dr. Dóri Ferencet*, *Farkas Istvánt*, *Korbély Józsefet*, *Materny Imrét*, *Róth Jánost*, *Petry Gyulát*, *Csátary Józsefet* és *Szücs Izsót*.

* **Kötelező lesz az állati hullák besolgáltatása.** Biharvármegye törvényhatósága tudvalegőleg felhívást intézett a községekhez az állati hullák a Nagyváradon létesítendő termokémiai intézet részére való átadása tárgyában. A községek nagy része ellenszenvesen fogadta a felhívást és bizony csak nagyon kevés azoknak a községeknek a száma, melyek hajlandók az állati hullákat az intézet

rendelkezésére bocsátani. Tekintettel arra, hogy az állati hullák feldolgozása által az illető károsult állattulajdonosnak a kár egy bizonyos hányadát megtérítik, a feldolgozás által nyert anyagban pedig nyer az ország, a vármegye úgy gondolta megoldhatónak ezt a fontos dolgot, hogy szabályrendeletileg kötelezi az állattartó gazdákat az állati hullák bejelentésére. Ebben az ügyben tegnap a vármegyházán értekezlet volt *Fráter Barnabás* alispán elnököltével.

Jelen voltak: *Kondor Mihály*, *dr. Mörice Ernő*, *Pallay Béla*, *Pallay Lajos*, *Száhlender Károly*, *Kellner György*. Az értekezleten elkesztették a megfelelő szabályrendeletet. A szabályrendelet értelmében az állat elhullása után az esetet az állattulajdonos köteles nyomban bejelenteni az intézetnek, mely tovább gondoskodik az állati hulla elszállításáról. Egyelőre a szabályrendelet csak egy bizonyos körzetre fog kiterjedni. Ez a körzet kezdetben körülbelül 150 községből fog állani. *Kondor Mihály* állategészségügyi kerületi felügyelő véleménye szerint Biharvármegye gazda közönségének az állatok elhullása által keletkezett kárból cica 30000 korona megtérül, ami, ha tekintetbe vesszük, hogy eddig semmi sem térült meg, igen szép vívmánynak tekintethető.

* **Tépe a korcsmák ellen.** Tépe község képviselőtestülete legutóbbi ülését tartott, melyen a korcsmák vásár- és ünnepnap való zárvaratása tárgyában határoztak. A képviselőtestület a határozatot egyhangulag hozta és tegnap jóváhagyás végett beterjesztette a vármegyéhez. A határozat sorsa persze az lesz, mint ami sok hasonló határozat — a minisztériumban nem hagyják jóvá.

* **Ki a bűnjelek gazdája.** Nagyvárad katonai hadbírószék folyó évi december 10 én áttette a rendőrséghez a *Badlóc Gyula* 37-ik gyalogezred gyalogos által lopott bűnjeleket és pedig két vasalót, egy pokrócot, egy darab vásznat, azaz, hogy a rendőrhatalóság a tulajdonosnak kézbesítse ki. Minthogy a megjelent nyomozat a bűnjelek tulajdonosát meg nem állapította, ezután hívja fel a rendőrség lent elősorolt tárgyak tulajdonosát, hogy a rendőrség büntügyi osztályánál jelentkezzen. (I. emelet 11.)

* **Gyógyszerészből községi bíró.** Belényesben tegnap tartották meg a tisztújítást, mely kiemelkedik a sablonos községi tisztújítások keretéből. A választást megelőzőleg erős korteskedések voltak, ami már maga jelezte az eredmény érdekességét. A város vezető elemei eltérve a régi szokásoktól, minden tekintélyüket latba vetve, azon fáradoztak, hogy a bírói állást olyan egyénnel töltsék be, aki minden tekintetben képes lesz ennek a városi jellegű járási székhelynek fontos tisztességét betölteni. A választás igen erős közdelemmel folyt le. Az eredmény meglepő volt, amennyiben a betöltés alá került állásokat kivétel nélkül intelligens és a közérdek terén már sokat fáradozott egyének nyerték el. Így a bírói állásra *Géczy Dezső* belényesi gyógyszerészt választották meg. Másodbíró lett *Poynár Simón*, a pénztárnoki állást *Kollár György* és a közgyámi állást *Herger László* nyerték el. A választás minden zendzavarás nélkül folyt le.

* **Levagta a saját kezét.** *Dumiter* Bukur-mezőtelki lakos tegnap fat vágott az udvaron, mikorben körülötte barátságosan segítők az apró jószágok. Egyszerre hatalmas madár suhogás hallott maga felett *Dumiter*-t. A madártól az apró jószágok is megijedtek és nagy ármával menekültek az udvarról. A lármára *Dumiter* hátranézett s eközben balkeze fejét teljesen levágta baltájával. A súlyosan sérült embert beszállították a közkórházba.

*** Repülőgépek versenye.** Londonból jelentik: A hadügyminiszterium 250.000 korona díjat tűzött ki minden nemzetbeli aeroplán számára legjobb repülőgépeknek. A verseny föltétleg az, hogy a pályázó aeroplánok legalább egy óra hosszat egyfolytában tartoznak a levegőben maradni s nem ereszkedhetnek lejjebb 4500 lábánál a föld színe fölött s legkevesebb 250 angol fontot kell nyomniok. A díjakon kívül az angol hadügyi kormány a versenyben jogot vált arra, hogy a legjobb aeroplánokat darabonként 25.000 koronával megvásárolhassa.

*** Pataky Philoména alapítvány.** M. Pataky Philoména zárdafőnöknő királyi kitüntetése alkalmával gyűjtés indult meg a zárdában volt növendékei körében oly célból, hogy az összegyűlt tőke kamatai segítségével szolgáljanak egy tanító árvájának tanulmányai végzésében.

A gyűjtés eredményei a következők:

Dr Ardeleán Jusztinné gyűjtőívén: Dr Ardeleán Jusztinné 3 kor. Dr Bozók Alajosné gyűjtőívén: dr Bozók Alajosné 10 kor. Germán Károlyné gyűjtőívén: Germán Károlyné 5 kor., Varró Domokosné 5 kor. Sebestyén Lajosné gyűjtőívén: Sebestyén Lajosné 4 kor., Sebestyén Amália 4 kor., összesen 8 kor. Özv. Grunwald Henrikné gyűjtőívén: Özv. Grunwald Henrikné 5 kor. Papp Anna gyűjtőívén: Papp Anna 50 korona. Winkler Jozefa gyűjtőívén: Karácsonyi János 20 kor., Winkler Jozefa 10 kor., özv. Sürger Mihályné 6 kor., Sürger Bertalanné 4 kor., összesen: 40 kor. Novotny S. Alfonz gyűjtőívén: Novotny S. Alfonz 5 korona, Kertész Miksa 2 kor., Kiss Kolos 2 kor., Bertram Brunó 2 kor., Laesny Ince Lajos 2 kor., összesen: 17 kor. Özv. Kelepec Lajosné gyűjtőívén: Kelepec Domokos 20 fill., özv. Kelepec Lajosné 3 korona, Egely Mariska 40 fill., Orómy Gyuláné 2 korona, összesen 5 kor. 60 fill. Aberle Hermína gyűjtőívén: Aberle Hermin 1 kor., Aberle Paulin 1 kor. Össz.: 2 kor., Tóth Gyuláné gyűjtőívén: Tóth Gyuláné Wachter Karolina 18 kor., Vomácska Józsefné gyűjtőívén: Vomácska Józsefné 1 kor., Réz Bertalanné gyűjtőívén: Réz Bertalanné 2 kor., Buzáth Mariska gyűjtőívén: Lipsey Irma 2 kor., Buzáth Mariska 1 kor. Összesen: 3 korona, Farkas Etelka gyűjtőívén: Farkas Etelka 2 kor., N. N. 2 kor., Makay Katalin 2 kor., Csordacsics Ferencné 5 kor., Bródi Fanny 2 kor., Buhl Kornélia 2 kor., Személyi Kálmáné 2 kor., Báthly Zoltáné 2 kor. Összesen: 19 kor. Kovács Irén gyűjtőívén: Kovács Irén 2 kor., Bihari Agoston 1 kor., Plesz Mátyás 2 kor. Összesen: 5 kor. Ehleiter Irén gyűjtőívén: Ehleiter Irén 1 kor., Bokor Józsefné 1 kor., Hécsel Ferencné 60 fill., Onyika Mihály 80 fillér. Fackelmann József 20 fillér, Hárrász Ferencné 10 fillér, Gálosy Sándorné 40 fillér, Rideg János 20 fillér, özv. Tenczer Mártonné 20 fillér, Freizinger Györgyné 30 fillér, Keiser Ferencné 20 fillér, Keresztély 30 fillér, Eberlein György 30 fillér, Szívós Lujza 30 fillér, Hosárlovszky Anna 1 kor., Róm. kath. elemi leányiskola Simánd 2 kor. Összesen: 9 kor. 90 fillér. Muhoray Margit gyűjtőívén: Muhoray M. 5 kor., Némedy Mariska gyűjtőívén: Sal Istvánné 1 kor., Némedy Mária 5 kor., Sal Béla 1 kor., Kardos István 1 kor. Összesen 8 kor., Gróh Ferenc gyűjtőívén: Gróh Ferenc 20 kor., özv. Mártonffy Dezsőné gyűjtőívén: özv. Mártonffy Dezsőné 5 kor., Czajlik Istvánné gyűjtőívén: Czajlik Istvánné 2 kor., Czajlik Mária 1 kor., N. N. 20 fill., Kovács Lajos 40 fill., Schaner György, Csajkás Márton, N. N., N. N., László Dezső 20—20 fill., Sinkovits Vince 10 fill., Schmidt Miklós, Belt József, Varga Péter 20—20 fill., Schiva Lőrinc, Zettl János, Fekete István 10—10 fill., Nagy Lajos, ifj. Jakab Antal, Acs György, Borsos Zsiga, Klement Márton, Borbás István, Paddi Pál Zaborszky Aladár, Lacika 20—20 fill., Kihut Mihály 60 fill., N. N. 10 fill., Branyiczky Géza 1 kor., Aigner Gusztáv 2 kor. Összesen 11 kor. 10 fill. Asztalos Sándorné gyűjtőívén: Asztalos Sándorné 5 kor., Kálmán Etelka gyűjtőívén: Kálmán Etelka Paptamási 6 kor. Sipos Róza gyűjtőívén: Sipos Róza 2 kor. Lintner Tivadarné gyűjtőívén: Lintner Borszegi Mária 5 kor. Selagian Kamilné gyűjtőívén: Selagian Kamilné Belényes 5 kor., Lázár Elemérné gyűjtőívén: Lázár Elemérné 5 kor. Belezna Antalné gyűjtőívén: Belezna Antalné 2 kor. Tar Klementin gyűjtőívén: Tar Klementin 2 kor. Grósz Ilona gyűjtőívén: Grósz Ilona 1 kor. 20 fillér. A gyűjtés eredménye: 770 kor. 50 fill.

*** Öngyilkos pincéző.** Halász Juliánna 17 éves kávéházi feliró nő tegnap reggel 8 órakor Várkapu-utca 6. szám alatti lakásán forgópisztolyával szíven lötte magát. Dr. Birna Armin t. orvos már csak a halált konstatálhatta. Öngyilkosságának oka életuntsg és gyógyíthatatlan betegség.

x Csillár és fénygyártási telep: Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x Karácsonyi!!! cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, esilárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírv. karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x Karácsonyi és Ujévi imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év december havában teljesen újonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren** újonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.
Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárdá templomával szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Telefon 11-41 Telefon 11-41

SZINHÁZ.

Heti műsor:

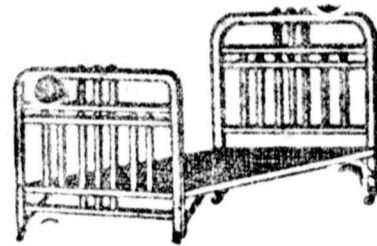
Szombat: Kis gróf.

Vasárnap délután: Szentbernáti barátok, este: Madarász.

A kis gróf. Ma este ismét a Marlos és Rényi páratlanul nagysikerű operetje »A kis gróf« kerül színpadra most már »serami kétség, hogy a darab hamarosan elérje az első jubileumot, a tizedik előadást. A darab főszerepeit ma este is Zsigmondy Anna, Báthory Elza, Pogány Janka, Gózon Gyula, Sik Rezső, Leövey Leó és Kabos Gyula játsszák.

Szentbernáti barátok és Madarász. Vasárnap délután Ohorn Antal nagyhatású szerzetes-drámája a »Szentbernáti barátok« kerül színpadra ugyanabban a szereposztásban, amely olyan nagy sikert aratott néhány hét előtt. — Vasárnap este sokszorosán nagyérdekességgel repriz lesz a színházban: Zeller klaszikus szépségű operetjét a »Madarász«-t elevenítik föl. A repriz egyik fő érdekessége az, hogy ebben lép föl hosszú idő óta először F. Károlyi Leona. A kiváló művész a fejedelemszerepet játssza a »Madarász«-ban, melyben címszerepét Gózon Gyula énekli. A többi főszerepeket Zsigmondy Anna (Postás Milka), Kabos és Leövey (a két tanár), Sik Rezső (Csörsz báró) játsszák.

Vas és rézbutor

gyári rakári

Székrenyő 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság felolvasó ülése.

Nagyvárad irodalmi életében mindig jelentős mozzanat, mikor a Szigligeti Társaság nyilvánosság előtt szerepel, mert felolvasó ülései oly magas irodalmi nivón álló szellemi életvezetben részesítik intelligens s az örök széppert lelkesülő közönségünket, amely kiemelkedik a hétköznapi irodalmi események köréből. A Társaság vasárnapi felolvasó ülésének mind a négy műsorpontja egyenként is kiválóan élvezetesnek ígérkezik.

Nagyban emeli a felolvasás jelentőségét és ünnepies színezetét a Társaság kiváló vendégének Szabolcska Mihály országos nevű költőnek közreműködése. A kiváló poéta az ő kedves, közvetlen hatása és mély érzésű verseiből olvas fel néhány gyöngyszemet. A felolvasó ülés vasárnap, december 17-én délelőtt 11 órakor lesz a városháza nagytermében, a következő műsorral:

1. Elnöki megnyitó, elmondja Rádl Ödön a Társaság elnöke. 2. Költemények. Irta és felolvassa Szabolcska Mihály vendég. 3. Gondolatok az irói felelősségről. Irta és felolvassa Kozáry Gyula a Társaság rendes tagja. 4. Ea

meg a prágai vas. Elbeszélés, irta és felolvassa Sas Ede a Társaság rendes tagja.

Délben Szabolcska Mihály vendég tiszteletére a Szigligeti Társaság disztribúciót rendez.

Katholikusok Tömörüljétek. Ezen a címen Kresznerics Gy. Ferenc máv. hiv. a debreceni kath. népszövetség igazgatója nyolc oldalos kis népiratkát adott ki, amely tanulságos, érdekes és eleven tartalmával méltán sorakozik a debreceni népszövetség által kiadott hasznos és jó könyvek közé. A füzet a katolikus népszövetségben való tömörülésre szólítja föl a magyar katolikusokat. Ara 4 fillér. — Beszerezhető: Kath. Népsz. iroda Debrecen Timár-u. 44.

Az uri konyha. Ez a címe egy elegáns új háztartási könyvnek, amely az olvasó közönség nem csekély meglepetésére *Szabóné Nógáll Jankát*, a kiváló tárcaíróit vallja szerzőjének. »Az uri konyha« nem közönséges szakácskönyv, amelyből meg lehet tanulni a hagymamártás és rizstelfujt készítését, hanem egy értékes házi tanácsadó, amely megtanít a konyhapénz beosztására és felhasználására, a bevásárlás fortélyaira, a főzés előkészületeire, az élelmiszer takarékos felhasználására, a régi magyar háztartás megalapítására s az új francia konyha megteremtésére. Van tehát ebben a könyvben szakácskönyv is, de csak a külöleges, finom ételsor előállítására, van konyhanaptár, vannak finom ízléssel összeállított étlapok és utasítások a vendéglátás kötelességeire is. A könyv megírásában szerzőt *Komáromy Erzsébet* segítette a régi magyar uri háztartás receptjeivel, de a leghíresebb francia szakácsok kompozíciói, étlapjai, tálalási, diszítési fogásait is tartalmazza. Megemlítjük, hogy a könyv »Függelék«-kel is szolgál s ebben, kérdések és feleletek alakjában, tehát a rendszeren előforduló s a legjobban bevándorható módszer alapján, egy tartalmas, értékes katekizmusát kapjuk a háztartási eszközök állandó tisztaság, jókarban tartásának s megőrzésének. A kötet ára füzve 2 korona, diszkrétben 3 korona, megrendelhető a kiadó »Erdekes Könyvtár« kiadóhivatalában, Budapest V., Kálmán-utca 2. ugyazintén mindegyik könyvesboltban. Karácsonyi és újévi ajándéknak keresve sem találhatnánk alkalmasabb tárgyat, mint e szép és hasznos könyvet.

Z E N E.

A Muzsikaszó mai hangversenye.

— Művészt a Vigadóban. —

A Vigadó csillogó pompájú terme ma nyílik meg először ebben a szezonban és reméljük Nagyvárad közönsége megtogja azt tölteni egészen. Nem emlékszünk rá, hogy mostanában oly izgatottan kapkodták volna szét valamely hangverseny jegyeit, mint a mai művésztését.

Vidor Manó boltjában már csütörtökön nem volt páholyjegy, mára pedig a földszint helyeit is csaknem mind lefoglalták.

A kivételes meleg érdeklődést beszédesen magyarázza azon körülmény, hogy a Muzsikaszó hangversenyén — a hazafias és kegyeletes célt szolgáló koncerten, — melynek tiszta jóvedelmét a Petőfi család síremlékének költségeihez csatolják — a magyar közönség legkedvesebb színészei lépnek a dobogóra.

Pálmay Ilka a tüneményes művésznő és *Rózsahegy* Kálmán a ragyogó tehetségű színész egymagukban is hatalmas vonzó erőt lehetnek mindenütt, minden hangversenynek, mert amit ez a két nagy talentum nyújt, az maga a megragadó, élő, igaz művészet.

De a hangverseny gazdag szenzációs mű-

során ezenkívül is olyan fényes nevek szerepelnek, amelyek országos díszükkel nagyban hozzájárulnak a ritka művészi esemény előkelő színtjének biztosításához. *Papp Zoltán* a legszebb magyar nóták forró szívé költője, *Ferenczy Zoltán* a Petőfi Társaság illusztris alnöke, *Sárossy Bandi* a kitűnő dalénekes szerepel még a hangversenyen, amelynek minden egyes száma külön irodalmi és művészi szenzáció.

A dalokat *Bura Karcsi* a népszerű cigány-primás zenekara kíséri.

A hangversenyt a Szigligeti Társaság üdvözlötte nyitja meg. Ezután *Ferenczy Zoltán* tart felolvasást. *Pálmay Ilka*, *Papp Zoltán* Muzsikaszó című könyvéből: A második részben, *Beteg vagyok* és *Hirbe hoztak* kezdetű dalokat éneklő, *Sárossy Bandi* ugyancsak a Muzsikaszóból három dalt ad elő, *Papp Zoltán* cigányzene és *Sárossy* énekkíséretével, *Óreg cigány* című költeményét adja elő, *Pálmay Ilka* három Muzsikaszó dala után *Rózsahegy* a Mulatók fia című magánjelenete következik, majd *Sárossy* énekszámait után *Papp Zoltán* a Muzsikaszó 100 képét vetíti érdekes magyarázattal.

Jegyek még Vidor Manónál kaphatók.

NYILTTÉR.

December 16-án, szombat este lesz a Muzsikaszó

≡ hangversenye ≡

a VIGÁDO nagytermében.

Rendezi a Petőfi Társaság és a Szigligeti Társaság.

Műsor:

1. A Szigligeti Társaság megnyitója.
2. *Ferenczy Zoltán*, a Petőfi-Társaság másod-elnökének felolvasása.
3. A szemembe néztem . . .
Beteg vagyok . . .
Hirbe hoztak egy legénnyel. Dalok a Muzsikaszóból. Éneklő *Pálmay Ilka*.
4. A busuló felhő . . .
Angyal kellett az Istennek . . .
Istenem, de kegyetlen a sorsa annak . . .
Dalok a Muzsikaszóból. Éneklő *Sárossy Bandi* népdalénekes.
5. *Óreg cigány*. Költemény. Irta és előadja *Papp Zoltán*. Közben a melodramai részt cigányzenekar kísérete mellett, éneklő *Sárossy Bandi*.

Szünet.

6. Kérdik tőlem: mi bajom van . . .
Gyöngye harmat reszket . . .
Huzzad cigány! . . . Dalok a Muzsikaszóból. Éneklő *Pálmay Ilka*.
7. *A mulatók fia*. Cigányzene kísérettel magánjelenet, a »Muzsikaszó« dalaiból. Előadja *Rózsahegy* Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház művésze.
8. *Kevés a mi részünk* . . . Kuruc nóta a Muzsikaszóból. Tárógató kísérettel éneklő *Sárossy Bandi*.
9. A »Muzsikaszó« 100 képének vetítés útján való bemutatása. Magyarázatokkal kíséri a szerző.
10. Zárbeszéd.

HELYÁRAK: Proscenium páholy: 30 K. — Páholy: 25 K. — I páholyülés 3 K. — II páholy-

ülés 2 K. — Földszinti zsöllye oldalt 10 K; 1—2 sor közép 10 K; 3—5. sor 7 K; 6—8. sor 5 K. — Körsszék 1—6. sor 4 K; 7—10. sor 3 K. — Támlásszék 11—17. sor 2 K. — Erkély 1—2 sor 1 K 50 fill; 3—7. sor 1 K.

Jegyek kaphatók egyedül VIDOR MANÓ könyvkereskedésében Rákóczi-ut.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.

Üvegiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Kossuth Ferenc beteg.

Budapest, dec. 15.

(Saját tudósítónktól. Kossuth Ferenc pár napja meghült a képviselőházban és emiatt több napig kell szobájában maradnia. Kossuth állapota nem ad aggodalomra okot.

A horvát választások.

Zágráb, dec. 15.

(Saját tudósítónktól.) Az a hír, mintha a kormány erőszakot fejtene ki, nem felel meg a valóságnak. Ellenben az ellenzék erősen terrorizálja a választókat.

Vilmos császár veszedelemben.

Berlin, dec. 15.

Vilmos császár tegnap délután Potsdamban automobilon elhajtattott a Villhelmstrassén. Az egyik utca kanyarulatánál egy kocsit vágatva került a császári automobil elé s a soffitör alig tudta az összeütközést elkerülni. Az arra járó emberek nagyon megrémültek a veszedelem láttán, de a császár egy pillanatra sem veszítette el türelmét.

Kivégzés Tripoliszban.

Róma, december 15.

Tripoliszból jelentik, hogy Achmed ben Omárt, a legbetolyásabb arab előkelőségek egyikét, tegnap felakasztották. Achmed annak idején, mikor az olaszok Tripoliszba bevonultak, üdvözölte az olaszokat s letette a hűségesküt. Mindamellet fentartotta összeköttetését a törökökkel. Házkutatást tartottak nála s az ott talált bűnjelek alapján állították haditörvényszék elé, amely halálra ítélte.

Az olasz-török háború.

Róma, dec. 15.

Az olaszok legközelebb megfogják szállani Szuant a tunéiai határokon üzött fegyvercsempészs közepontját.

Családirto kereskedő.

Frankfurt, dec. 15.

Saller kereskedő ma rálött feleségére és két gyermekére, aztán maga ellen fordította a fegyvert. Egy gyermek meghalt, a másik és a kereskedő felesége a halállal vívódik. A kereskedő azért követte el tettét, mert a napokban 10,000 frankot vesztett a börzén.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

29

Az öreg hölgynek nem jutott eszébe a két fiatal között létező rokonsági fok után kérdezősködni, amely tulajdonképpen igen távoli volt. Hogy a főrangú fiatal ember Helént unokahágnak elismerte, ez elég volt arra, hogy a leány szelidebb bánásmódban részesüljön az öreg hölgy részéről. E könnyebbséget hálás szívvél fogadta Helén.

De a legnagyobb mértékben nyugtalanították őt Bruchlandnak W... ben való tartózkodása s iránta való gyöngén érzelmei, melyek kétségkívül még mindig éltek szívében. Hogyan válthassa be a Miksa atyjának adott szívet, ha Miksa folytonosan az ő közelét kereste és minden szavából, minden tekintetéből új tápot látszott szívn szerelme részére? Lenn-e elég ereje visszautasítani Miksát, ha kérő szavakkal, szerető panasszal, gyöngéd szemrehányásokkal közelednék hozzá?

Lenne-e elég erős minden reménytől megfosztani őt, holott még szívének minden szálával rajta csüggött, rajta, ki oly hű maradt? Ha e kérdéseket intézte magához Helén, nem tudott világosan felelni és egyebet nem tehetett, mint lehetetlenítette egykori jegyesének, hogy vele egyedül szólhasson.

Alárendelt helyzete segítségére volt neki ezen törekvésében és már több, mint két hónap folyt le Hamer asszonyosság szalonjában történt találkozásuk óta, enélkül, hogy Bruchland képes lett volna másképen, mint egy idegen tanuk jelenlétében tett furólagos célzás által, emlékezetét korábbi viszonyukra visszavezetni. O soha sem felelt Miksának hasonló módon, sőt e célzásokat érteni sem látta, úgy hogy Miksa gyakran kétségbe kezdett eszni; azon gondolatban, hogy Helén megszünt őt szeretni és a szerencsétlenség sanyaru iskolájában csakugyan oly hideggé lett, amilyennek látszott.

Hanem aztán néha, midőn Helén azt hitte, nem figyelnek rá, elcsúszott Miksa egy-egy tekintet, melyben a régi szerelem élt; akkor látta, mily gondos gyöngédséggel nyugodnak rajta Helén szelid, tiszta szemei és a régi vágyak, a régi remények újra fölbredtek.

Ha azonban Helénhez közeledni igyekezett, épen úgy vissza lön utasítva, mint az előtt.

A farsang vége felé járt; a gyöngyvirág, mely fehér fejcskeivel a tavasz közelét hirdette, azt is jelezte, hogy a téli vigalmak mesterséges virágai nemsokára helyet fognak engedni a talusi élet egyszerűbb örömeinek.

A saiont bezáró egyéb fényes ünnepeken kívül, egy udvari-ünnepély is tervezetett, mely a társaság virágát az ország uralkodója s ennek szeretetreméltó neje köré gyűjtse.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonaföldesek tegnap lanyha volt az irányzat. Készáru 5 fillérrel olcsóbb.

Határidők sárlata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	11-74
Aprilisi rozs	— — —	10-27
Aprilisi zab	— — —	9-67
Májusi tengeri (1912)	— — —	8-48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitja**17-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváradi város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésére. A belépés tetszésszerinti száma törzsbeszédét jegyzésével történik, melyek mind-egyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezőnyvre. A szövetségetbe való belépés alkalmával törzsbeszédenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeszédét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezőnyvek bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyváradi, 1911. december hó.

Tisztelettel

»A Polgári takarékos és segélyszövetkezet« igazgatósága.**Dajkovits E.**

fényirodájában

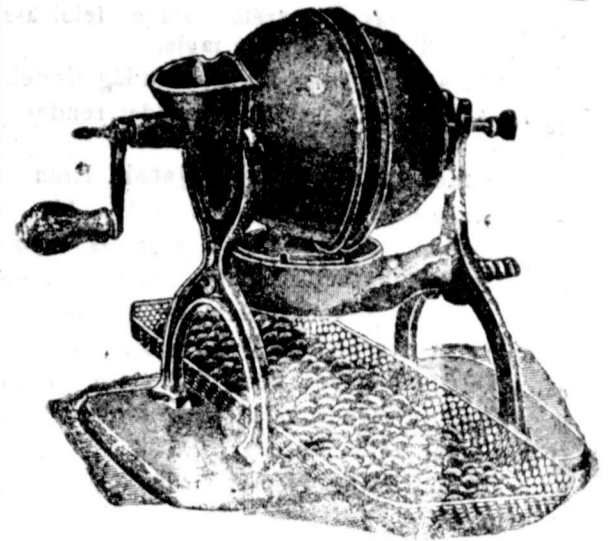
Sas palota

esküvői felvételek a leg-

diszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka:

és csemege nagyruházának:

jelentése

Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országira ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Diszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

Egyedüli lerakat. Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvencek ajándékba kapnak egy karácsony szép krampuszt, meglepő érdekes.

Karácsonyfák eredeti behozatala, igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér, krach mandula, füge, olasz mogyoró, prunella, dió, kókusz dió, halkonserv, szardíniák, theák, eredeti angol rum stb.

igazán meglepő olcsó árak mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

„Cukorka Király“ Kert-utca.

Bethlehenben nincs szebb karácsony, mint Aszódinál Kossuth-utca.

Telefon: Fő üzlet 635. Fiók-üzlet 1016.

Formára és tartóságra felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyár-épület.

II. Bémer-ter, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyar részvénytársaság.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karácsonyi vásár!

Versenyen kívüli
olcsó árban kaphatók

órák és arany ékszerek

Szilágyi Géza és Tsa
ékszerésznél

Nagyvárad, Rákóci-ut 4.

Helyi és vidéki telefon 630.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévai-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogorém	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatol	20 >
1 > tégegy Odontol fogpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	35 >
1 > Jera violette brillantín	30 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >

1 üveg Kerpel kézfínomító	38 kr.
1 légegy Margit krém	40 >
1 > Diana orém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	38 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajkondítás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kiehlhauser ibolya gycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfínomító	20 >
1 üvegtégyel tejtermék	20 >

1 csomag eredeti Gilette kés	1 frt 35 kr
1 Gilette wánzatu borotva készülék	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkefe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkefe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő orém	96 >
1 drb cipőorém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zomám	30 >
1 nar vörös gumieső	60 >
Egyegyed Ko Brunz watta	35 >

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! **Figyelem!** Saját zsebének ellenőrzése, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló
könyvkötészetében egy tanuló
vonalozó-intézetében egy tanuló
doboz gyárában egy tanuló
felvétetik.

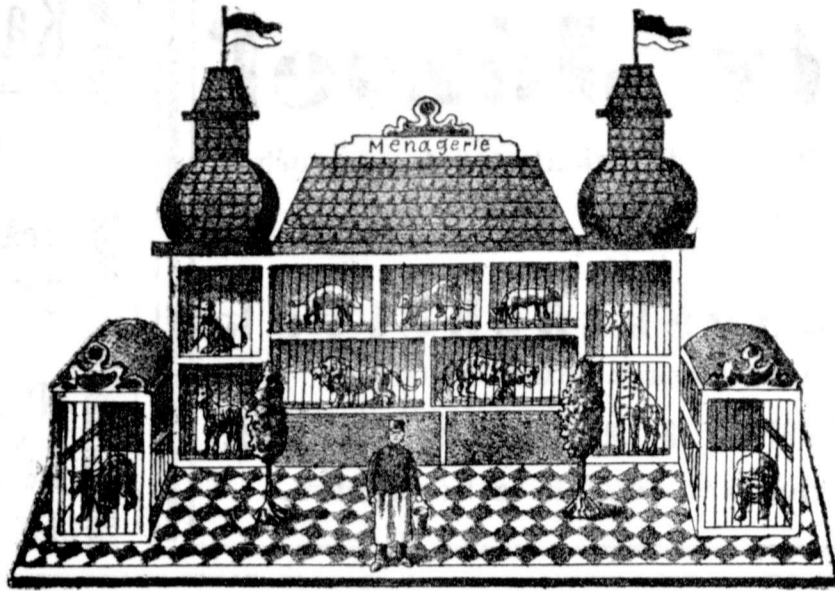
A Biharmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizláló
telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a
napi árakon kaphatók.

„Mesés”

cipők láthatók a
Moskovits anatómiai cipőgyár
Bémer-téri
fióküzletének kirakataiban.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén diszmű, műipar és ajándéktárgyakban
izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nélkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,
Rákóczi-ut 7.

